

Školitelský posudek doktorandské práce Mgr. Martiny Bekešové:

Ediční činnost Bohuslava Tablice

(Kapitola z dějin slovensko-českých lingvoliterárních a kulturních vztahů)

Disertace M. Bekešové představuje pokus o nový literárněhistorický pohled na ediční a vydavatelské aktivity významného reprezentanta slovenského literárního klasicismu, Bohuslava Tablice, přičemž originální vklad disertantky je zřetelný především ve dvou polohách: v rozšíření a prohloubení dosavadního hodnocení díla tohoto všestranného obrozeneckého spisovatele ve vývoji slovenské literatury a v poznání tohoto díla sub specie přínosu do česko-slovenských literárních vztahů. To vše se děje textologickou analýzou Tablicova způsobu vydání 3 svazků starší slovenské básnické tvorby -- Sors Pilarikiana, původně 1666, Tablicovo vydání 1804 + 2 svazky Slovenský veršovci, 1805,1809, které obsahují světskou poezii slovenské provenience z 18. století.

Podrobnou interpretací textů těchto edicí a dochovaných pramenů disertantka vyhodnocuje Tablicovu editorskou metodu na všech jazykových úrovních a konstatuje její sjednocující funkci na typologické a ortografické rovině ve prospěch kodifikované češtiny a na slovotvorné a lexikální úrovni si nechávající funkci ve prospěch spisovného úzu slovenštiny, tedy zachovávající slovacikální povahu editovaných textů. Disertantka konstatuje, že Tablicovy úpravy většího rozsahu a stylistického dosahu nezměnily zásadním způsobem ani obsah ani formu editovaných textů, posílily ale jejich expresivní a estetickou funkci.

Zásluhou důkladné filologické interpretační metody disertantka koriguje dosavadní hodnocení Tablicovy editorské praxe. Právě srovnáním s prameny vyvrátila tradiční představy o Tablicově bohemizování editovaných textů. Precizní interpretací materiálů dokazuje, že i v těch nejsložitějších textologických případech je možno odmítnout tvrzení o přeměně Tablicových edičních zásahů a tím zároveň vyloučit možné úvahy o tom, že by tento Tablicův metodický postup mohl být označen za faktický překlad do češtiny. Toto své zdůvodnění disertantka opírá i o širší dobové souvislosti, především české, přičemž komparativní hledisko uplatňuje jednak v soudobé české ediční praxi, ale také v souvislosti s pozdější slovenskou praxí, především ve vydávání světské poezie ve 20.- 30. letech 19. století.

Disertace M. Bekešové představuje svým způsobem rehabilitaci klasické literárněhistorické metody využívající interpretační postupy na několika úrovních. Od filologické, textologické a editologické analýzy až k vlastnímu literárněhistorickému výzkumu na úrovni vývoje slovenské literatury a ke

komparativnímu přístupu, jehož základ tvoří česko-slovenský vztah, nebo Tablicovou terminologií řečeno česko-slovenské společenství.

Tablicův pionýrský ediční počín představuje v dějinách slovenské literatury zakladatelské dílo. Disertantka jej zařazuje do nových souvislostí, které, jak píše, patří do dějin jazykové, literární, lingvistické a literárně vědné bohemoslovakistiky. Připojený návrh edice všech tří vzpomínaných projektů má přispět ke kompletaci vydání Tablicova díla, respektive k poznání slovenské světské poezie konce 18. století, která se doposud vydávala jenom ve výběrech. Disertace je navíc i odpovědí na výzvu prof. Alexandra Sticha, původního školitele autorky, že s korpusem provenienčně slovenských a jazykově českých (anebo označených za počestěné) památek, a to především z pohledu literární historie, je možné dopracovat se opětovného usouvstažnění československého literárního kontextu ke slovanskému duchovnímu, historickému a kulturnímu prostoru. Myslím, že profesor Stich by byl s disertací Martiny Bekešové v tomto směru určitě spokojen.

Navrhuji proto přijetí disertace M. Bekešové k obhajobnému konání a udělení titulu PhD.

Doc. PhDr. Rudolf Chmel, DrSc.

V Praze 15.3.2007